

Dunbar, Paul Laurence (1872-1906): นายพอล ลอเรนซ์ ดันบาร์ (พ.ศ. ๒๔๑๕-๒๔๔๙)

พอล ลอเรนซ์ ดันบาร์ เป็นกวีและนักเขียนอเมริกันเชื้อสายแอฟริกันผู้มีชื่อเสียงที่สุดคนหนึ่ง และยังเป็นกวีและนักเขียนผิวดำคนแรกๆ ที่ได้รับความนิยมจากนักอ่านในระดับนานาชาติ ดันบาร์มีชื่อเสียงเรื่องการใช้ภาษาของชนผิวดำในบทกวี และได้รับการยกย่องให้เป็นรัตนกวีคนหนึ่งของคนผิวดำในสหรัฐอเมริกา

ดวงตราไปรษณียากรที่ระลึกออกใน ค.ศ. ๑๙๓๖ เพื่อเป็นเกียรติแก่ดันบาร์

ดันบาร์เกิดเมื่อวันที่ ๒๗ มิถุนายน ค.ศ. ๑๘๗๒ ที่เมืองเดย์ตัน (Dayton) มลรัฐโอไฮโอ (Ohio) เป็นบุตรชายของอดีตทาสชื่อโจชัว ดันบาร์ (Joshua Dunbar) ซึ่งหนีมาจากมลรัฐเคนทักกี (Kentucky) และได้ร่วมรบในสงครามกลางเมืองอเมริกัน (American Civil War ค.ศ. ๑๘๖๑-๑๘๖๕)* มารดาของดันบาร์ชื่อ มาทิลดา เมอร์ฟี ดันบาร์ (Matilda Murphy Dunbar) เป็นอดีตทาสเช่นกันและเคยมีสามีมาก่อนที่จะแต่งงานกับโจชัวโดยมีบุตรชายกับสามีเก่า ๒ คน โจชัวและมาทิลดามีบุตรสาวด้วยกันอีกคนหนึ่งก่อนที่มาทิลดาจะแยกไปอยู่ตามลำพังกับพวกลูกๆ ใน ค.ศ. ๑๘๗๔

ครอบครัวที่มาทิลดาได้รับใช้สมัยที่ยังเป็นทาสชอบอ่านบทกวี เธอจึงรักบทกวีและชอบเล่าเรื่องสมัยที่เธอยังเป็นทาสอยู่ในไร่ขนาดใหญ่ในมลรัฐทางใต้ให้ลูกๆ ฟัง ดันบาร์อ่านและเขียนบทกวีได้ตั้งแต่อายุ ๖ ปีโดยมารดาเป็นผู้สอน และเริ่มท่องบทกวีต่อหน้าสาธารณชนขณะอายุเพียง ๙ ปี เขานำเรื่องที่แม่เล่าให้ฟังไปใช้เป็นวัตถุดิบในการเขียนเรื่องเกี่ยวกับชีวิตชาวไร่ผิวดำในเวลาต่อมา หลังเลิกกับโจชัว มาทิลดาหาเลี้ยงลูกทั้ง ๔ คนตามลำพังด้วยการรับจ้างซักรีดเสื้อผ้า หนึ่งในครอบครัวที่เธอรับจ้างคือครอบครัวของออร์วิล ไรต์ (Orville Wright)*และวิลเบอร์ไรต์ (Wilbur Wright)*ดันบาร์ได้เรียนหนังสือโรงเรียนเดียวกับพี่น้องตระกูลไรต์ที่โรงเรียนมัธยมเดย์ตันเซ็นทรัล (Dayton's Central High School) จนสำเร็จการศึกษา โดยเป็นเพื่อนร่วมชั้นเรียนกับออร์วิลมีมิตรภาพระหว่างดันบาร์กับพี่น้องตระกูลไรต์ที่ยั่งยืนตลอดอายุขัยของเขา

ดันบาร์เป็นนักเรียนเชื้อสายแอฟริกันเพียงคนเดียวในโรงเรียน แต่ได้รับการยอมรับเป็นอย่างดี เพราะความสามารถทางด้านวิชาการที่โดดเด่น เห็นได้จากการที่เขาได้เป็นสมาชิกของชมรมไคว้าที่ บรรณาธิการของ

หนังสือพิมพ์โรงเรียน ประธานชมรมวรรณศิลป์ของโรงเรียน และประธานนักเรียน ผลงานเรื่องแรกของคันบาร์ได้รับการตีพิมพ์ในหนังสือพิมพ์ของชุมชนเคย์ตัน ด้วยความช่วยเหลือของพี่น้องตระกูลไรต์ซึ่งมีครอบครัวเป็นเจ้าของโรงพิมพ์

หลังจบการศึกษาระดับไฮสกูลใน ค.ศ. ๑๘๙๑ คันบาร์ไม่มีเงินเรียนต่อระดับมหาวิทยาลัย จึงได้ก่อตั้งหนังสือพิมพ์สำหรับชนผิวดำที่เมืองเคย์ตันชื่อ *Dayton Tattler* โดยได้รับการสนับสนุนจากพี่น้องตระกูลไรต์ในเรื่องการพิมพ์ หนังสือพิมพ์ฉบับนี้ประสบปัญหาทางการเงินจนต้องปิดตัวไปอย่างรวดเร็ว หลังจากนั้น คันบาร์ต้องไปทำงานเป็นเด็กประจำลิฟต์เพราะไม่อาจหางานที่ดีกว่านี้ได้ เนื่องจากปัญหาเรื่องการเหยียดผิว คันบาร์ทำงานนี้จนมีชื่อเสียงระดับท้องถิ่นและระดับชาติในฐานะกวีและนักเขียน จึงหันไปประกอบอาชีพนักเขียนเต็มตัว บทกวีบทแรกๆ ที่เขาเขียนได้ลงในหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นเป็นครั้งแรก คันบาร์ได้รับสมญาว่า “กวีเด็กประจำลิฟต์” เมื่อได้รับเชิญให้ไปอ่านบทกวีของตนเองในการประชุมประจำปีของสมาคมนักเขียนแถบตะวันตก (Western Association of Writers) ซึ่งจัดขึ้นที่เมืองเคย์ตันใน ค.ศ. ๑๘๙๒ ปีต่อมา คันบาร์ลงทุนพิมพ์หนังสือรวมบทกวีเล่มแรกของเขาชื่อ *Oak and Ivy* (ค.ศ. ๑๘๙๓) และได้นำไปขายในงานแสดงสินค้าซึ่งจัดขึ้นที่นครชิคาโก (Chicago)* ในวาระครบรอบ ๔๐๐ ปีแห่งการเดินทางมาถึงโลกใหม่ของคริสโตเฟอร์ โคลัมบัส (Christopher Columbus)* ในการนี้ คันบาร์ได้รับความอุปถัมภ์จากเฟรเดอริก ดักลาส (Frederick Douglass)* สาวอเมริกันเชื้อสายแอฟริกันผู้ทรงอิทธิพลหลายคน

คันบาร์เขียนบทกวีไว้เป็นจำนวนมาก ซึ่งในสมัยที่เขายังมีชีวิตอยู่นำมาพิมพ์รวมเล่มได้ถึง ๑๑ เล่ม อาทิ *Howdy, Honey, Howdy* (ค.ศ. ๑๘๐๕) และ *Lyrics of Sunshine and Shadow* (ค.ศ. ๑๘๐๕) หลังจากคันบาร์เสียชีวิตไปแล้ว มีผู้นำบทกวีของเขาไปรวมพิมพ์ใหม่ในชื่อ *Complete Poems* (ค.ศ. ๑๘๑๓) และ *The Collected Poetry of Paul Laurence Dunbar* (ค.ศ. ๑๘๙๔) คันบาร์เขียนบทกวีด้วยภาษาอังกฤษแบบมาตรฐาน และยังเป็นผู้ริเริ่มนำภาษาอังกฤษแบบที่ชนผิวดำพูดมาใช้ในบทกวีด้วย ทั้งนี้ เขาได้รับการยกย่องเป็นพิเศษว่าใช้ภาษาของชนผิวดำในบทกวีได้อย่างดีเยี่ยม เทียบเท่ากับที่แซมมวล เคลเมนส์ (Samuel Clemens)* หรือมาร์ก ทเวน (Mark Twain) ได้รับการยกย่องเรื่องการใช้ภาษาถิ่นในวรรณกรรมประเภทร้อยแก้ว

ผลงานของคันบาร์ได้รับการยกย่องจากเฟรเดอริก ดักลาส, บุเกอร์ ที. วอชิงตัน (Booker T. Washington)* และดับเบิลยู. อี. บี. ดูบอยส์ (W. E. B. DuBois)* ตั้งแต่คันบาร์ยังมีชีวิตอยู่ และหลังจากที่เขาเสียชีวิตไปแล้วกวีและนักเขียนผิวดำคนสำคัญสมัยฟื้นฟูภูมิปัญญาฮาร์เล็ม (Harlem Renaissance)* ได้แก่ แลงสตัน ฮิวส์ (Langston Hughes)* และเคาน์ตี คัลเลน (Countee Cullen) ก็ยังคงให้การยกย่องคันบาร์อย่างสูง และแม้คันบาร์จะเขียนวรรณกรรมไว้หลาย

ประเภท แต่มีชื่อเสียงที่สุดทางด้านกวีนิพนธ์ หนังสือรวมบทกวีเล่มที่ ๒ ของคันบาร์ชื่อ *Majors and Minors* (ค.ศ. ๑๘๕๖) ทำให้เขามีชื่อเสียงระดับชาติ และได้รับความสนใจจากวิลเลียม ดีน เฮเวลล์ (William Dean Howells)*นักเขียนนวนิยาย บรรณาธิการของนิตยสาร *Harper's Weekly* และนักวิจารณ์วรรณกรรมที่มีชื่อเสียงที่สุดของสหรัฐอเมริกา ในเวลานั้น หลังจากอ่านหนังสือเรื่องนี้ เฮเวลล์ได้เขียนบทปริทัศน์ลงในนิตยสาร *Harper's Weekly* และแนะนำให้คันบาร์ใช้ภาษาอังกฤษแบบชนผิวดำในการถ่ายทอดอารมณ์และนิสัยใจคอของพวกเขาในบทกวีต่อไป บทปริทัศน์ของเฮเวลล์ทำให้คันบาร์เป็นที่รู้จักในหมู่นักอ่านผิวขาวและผิวดำในวงกว้าง และมีส่วนช่วยให้เขากลายเป็นนักเขียนอาชีพเต็มตัว

คันบาร์เป็นกวีและนักเขียนผิวดำที่มีชื่อเสียงที่สุดในช่วงรอยต่อของคริสต์ศตวรรษที่ ๑๙-๒๐ เห็นได้จากเมื่อถึง ค.ศ. ๑๘๕๕ อันเป็นช่วงเวลาที่ผลงานของเขาได้รับความนิยมสูงสุด หนังสือรวมบทกวีเล่มที่ ๓ ของเขาคือ *Lyrics of Lowly Life* (ค.ศ. ๑๘๕๖) ขายได้ถึง ๑๒,๐๐๐ เล่ม ขณะที่เล่มที่ ๕ คือ *Poems of Cabin and Field* (ค.ศ. ๑๘๕๕) ขายได้ถึง ๕,๐๐๐ เล่มในเวลาไม่ถึงปี ระหว่าง ค.ศ. ๑๘๕๖-๑๘๕๘ คันบาร์ได้รับเชิญจากวรรณกรรมทั่วสหรัฐอเมริกาและอังกฤษให้ไปอ่านผลงานของเขา ทั้งนี้ขณะอยู่ที่อังกฤษนาน ๖ เดือน คันบาร์ได้พบกับนักแต่งเพลงผิวดำชื่อ แซมวอล โคลริดจ์ เทย์เลอร์ (Samuel Coleridge Taylor) ผู้ซึ่งชื่นชมคันบาร์อย่างมาก และได้นำบทกวีของเขาหลายบทไปใส่ทำนองเพลง ยิ่งไปกว่านั้นในเวลาต่อมาเทย์เลอร์ยังนำบทเพลงและทำนองเพลงของชนผิวดำในสหรัฐอเมริกาไปใช้ในการแต่งเพลง อันเป็นผลเนื่องมาจากแรงบันดาลใจที่ได้รับจากคันบาร์ด้วย

บทกวีที่มีชื่อเสียงที่สุดของคันบาร์มีหลายบท อาทิ *We Wear the Mask, When Malindy Sings, Frederick Douglass, The Colored Soldiers* หรือ *The Haunted Oak* และ *Ode to Ethiopia* บทกวีเหล่านี้แสดงให้เห็นว่าคันบาร์ไม่เคยลืมรากเหง้าของตนเอง และมีความภาคภูมิใจในความสำเร็จของคนเชื้อชาติเดียวกัน แต่ขณะเดียวกันก็แสดงให้เห็นถึงความโกรธแค้นของชนผิวดำที่มีต่อความอยุติธรรมของสังคมอเมริกันในเรื่องเชื้อชาติด้วย

นอกเหนือจากนี้คันบาร์ยังเขียนเนื้อเพลงให้ละครหลายเรื่อง อาทิ สุขนาฏกรรมเพลงของ เจ.เอ. ชิปปี้ (J. A. Shipp) เรื่อง *In Dahomey* ซึ่งเป็นละครเพลงเรื่องแรกที่เขียนและแสดงโดยชาวอเมริกันเชื้อสายแอฟริกันล้วนๆ ละครเรื่องนี้ประสบความสำเร็จอย่างสูง หลังจากตระเวนไปแสดงตามเมืองต่างๆ ในสหรัฐอเมริกาและอังกฤษอยู่ยาวนาน ๔ ปี ยิ่งไปกว่านั้น คันบาร์ยังมีผลงานด้านบทละคร เรื่อง *Uncle Eph's Christmas* (สร้างใน ค.ศ. ๑๘๐๐) ความเรียง รวมทั้งเรื่องสั้นและนวนิยาย สำหรับผลงานทางด้านเรื่องสั้นของคันบาร์เริ่มปรากฏให้เห็นในนิตยสารที่มีชื่อเสียงหลายฉบับในช่วงทศวรรษ ๑๘๕๐ และต่อมานำไปรวมพิมพ์ในชื่อ *Folks from Dixie* (ค.ศ. ๑๘๕๘) *The Strength of Gideon, and*

Other Stories(ค.ศ. ๑๙๐๐) *In Old Plantation Days*(ค.ศ. ๑๙๐๓) *The Heart of the Happy Hollow*(ค.ศ. ๑๙๐๔) และ *The Best Stories of Paul Laurence Dunbar* ซึ่งพิมพ์ในค.ศ. ๑๙๓๘ หลังจากที่เขาเสียชีวิตไปแล้ว ส่วนผลงานด้านนวนิยายของดันบาร์มีทั้งหมด ๔ เรื่อง ได้แก่ *The Uncalled*(ค.ศ. ๑๙๔๘) *The Love of Landry* (ค.ศ. ๑๙๐๐) *The Fanatics*(ค.ศ. ๑๙๐๑) และ *The Sport of the Gods*(ค.ศ. ๑๙๐๒)

เรื่องสั้นและนวนิยายเรื่องแรกๆ ของดันบาร์มีเนื้อหาเอาใจตลาดซึ่งนิยมเรื่องเบาสมอง เรื่องประเภทรักโรแมนติก เพื่อนอารมณ์ และเรื่องรักๆ ใคร่ๆ แบบพ้อฝัน โดยมักเป็นเรื่องเกี่ยวกับชีวิตในไร่ขนาดใหญ่ทางใต้ แต่เรื่องหลังๆ มักพูดถึงปัญหาในสังคมอเมริกัน อาทิ อคติในเรื่องเชื้อชาติ การตัดสินลงโทษด้วยวิธีประหารชีวิต กฎหมายจิมโครว์ (Jim Crow Laws)* ซึ่งสนับสนุนการเหยียดผิว และความบีบคั้นที่ชนผิวดำได้รับจากสังคมที่ชนผิวขาวเป็นใหญ่ แสดงให้เห็นถึงความพยายามของดันบาร์ในการใช้งานวรรณกรรมต่อสู้กับความอยุติธรรมของสังคมอเมริกัน นอกจากนี้ ผลงานประเภทอื่นของดันบาร์ โดยเฉพาะบทกวีและความเรียงหลายเรื่องมีเนื้อหารุนแรงในสายตาของคนร่วมสมัย และสนับสนุนการเรียกร้องสิทธิพลเมืองรวมทั้งการศึกษาระดับสูงของชาวอเมริกันเชื้อสายแอฟริกัน

ใน ค.ศ. ๑๘๘๘ ดันบาร์แต่งงานกับอลิซ รูธมัวร์ (Alice Ruth Moore) ผู้มีอาชีพเป็นครูและยังเป็นกวีที่มีชื่อเสียงคนหนึ่ง แต่อยู่ด้วยกันเพียง ๓ ปี ก็แยกทางกันโดยไม่มีบุตร ต่อมาภายหลังแคลทีน แม็กกี-แอนเดอร์สัน (Kathleen McGhee-Anderson) ได้นำเรื่องราวความรักและการแต่งงานของทั้งสองมาถ่ายทอดไว้ในบทละครเรื่อง *Oak and Ivy* ซึ่งตั้งชื่อเรื่องตามชื่อหนังสือรวมบทกวีเล่มแรกของเขา ละครเรื่องนี้นำไปแสดงเป็นครั้งแรกใน ค.ศ. ๑๙๘๕ และแสดงซ้ำอีกหลายครั้งจนถึงปัจจุบัน

ภาพภายในบ้านของดันบาร์ที่เมืองเคย์ตัน มลรัฐโอไฮโอ ซึ่งปัจจุบันเป็นพิพิธภัณฑ์ของรัฐ

ดันบาร์ใช้เวลาช่วงบั้นปลายชีวิตอยู่กับมารดาที่เมืองเคย์ตัน สุขภาพของเขาทรุดโทรมลงอย่างรวดเร็วเพราะวัณโรค และเสียชีวิตด้วยโรคนี้เมื่อวันที่ ๙ กุมภาพันธ์ ค.ศ. ๑๙๐๖ ขณะอายุ ๓๓ ปี หลังจากนั้นมีการตั้งชื่อถนน

โรงเรียน ธนาคาร และโรงพยาบาลหลายแห่งทั่วสหรัฐอเมริกาตามชื่อของดันบาร์ ในฐานะที่เขาเป็นผู้มีคุณูปการต่อ
 วรรณคดีอเมริกัน ยิ่งไปกว่านั้นในช่วงครึ่งหลังของคริสต์ศตวรรษที่ ๒๐ ซึ่งเป็นช่วงที่มีการเคลื่อนไหวเพื่อเรียกร้อง
 สิทธิพลเมืองของชาวอเมริกันเชื้อสายแอฟริกัน ผลงานของเขายังกลับมาได้รับความนิยมอีกครั้งหนึ่ง ด้วยเหตุนี้ ในวาระ
 ครบ ๑๐๐ ปีชาตกาลของดันบาร์เมื่อ ค.ศ. ๑๙๗๒ จึงมีการจัดประชุมเพื่อเป็นเกียรติแก่เขาที่มหาวิทยาลัยเดย์ตัน
 (University of Dayton) และมหาวิทยาลัยแคลิฟอร์เนียที่เออร์ไวน์ (University of California at Irvine) โดยมีกวีและ
 นักเขียนผิวดำที่มีชื่อเสียงเข้าร่วมประชุมจำนวนมาก นอกจากนี้ยังมีการนำผลงานของดันบาร์ไปศึกษาในชั้นเรียนด้วย
 ใน ค.ศ. ๒๐๐๒ มีการตีพิมพ์หนังสือรวมชีวประวัติบุคคลสำคัญชาวอเมริกันเชื้อสายแอฟริกันเรื่อง *100 Greatest African Americans* ของโมเลฟี คีต อะแซนที (Molefi Kete Asante) ซึ่งมีชีวประวัติของดันบาร์รวมอยู่ด้วยในฐานะที่เป็น
 ๑ ใน ๑๐๐ ของชาวอเมริกันเชื้อสายแอฟริกันที่ยิ่งใหญ่ที่สุด.

(กุลวดี มกรากิรมย์)